

Tart a vita az uniós büdzséről

Nem jött létre a megállapodás november 22–23-án az Európai Unió állam- és kormányfőinek rendkívüli csúcstalálkozóján. A tét továbbra is az, hogy 2014–2020 között mekkora forrás álljon az Európai Unió rendelkezésére, illetve hogy milyen elosztásban és milyen célokra használják fel azokat. Máhr András, a Mezőgazdasági Szervezetek és Termelők Országos Szövetségének főttnkárhelyettese szerint egyáltalán nem mindegy, hogy milyen megállapodás születik, sem a magyar gazdaság, sem a magyar agrárágazat szempontjából.

A válság felerősítette azt a régi megbúvó európai uniós vitát, amelynek lényege, hogy a nettó befizető országok csökkenteni akarják befizetéseiket, míg a nettó haszonélvezők, vagyis azok az országok, amelyek a felzárkóztatásban érdekeltek, minél több uniós forrást szeretnének elérni. A rendkívüli csúcstalálkozón nem született megállapodás, de a főttnkárhelyettes szerint nem változtak azok az előrejelzések, amely szerint Magyarország a korábbiánál kedvezőtlenebb pozícióba kerül.

Csökkenő források

A Herman Van Rompuy ET-elnök által ismertett javaslat Magyarország számára nem elfogadható. Az Európai Bizottság által készített keret-költségvetés-tervezet jelentősen, 20–30 százalékkal rövidítette volna meg a Magyarországnak járó kohéziós forrásokat, és a felzárkóztatásra fordítható összeg minden egyes javaslattal csökkent a csúcstalálkozóig. Alapvető kérdés számunkra, hogy miképpen alakulnak az agrárforrások, hangsúlyozta Máhr András. Az Európai Bizottság elkészítette a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó KAP-kereteket. Tény, hogy komoly vita folyik a Bizottság és az Európa Parlament között az új költségvetés véglegesítése kapcsán. Ha történelmi távlatokból szemléljük a helyzetet, akkor az látszik, hogy az elmúlt

időszakban a KAP-források folyamatosan csökkentek az összforráson belül. Már a Bizottság javaslata is az volt, hogy nominálértéken fagyaszszák be az agrárforrásokat, és Herman Van Rompuy javaslata ehhez képest is további csökkentést tartalmaz.

Magyarország szempontjából ez egyáltalán nem volna szerencsés, mert ezek azok a források, amelyek felhasználásában élen jár Magyarország, mondta a főttnkárhelyettes. Igaz ez a direkt kifizetésekre és igaz az EMVA-forrásokra is. Agrárszempontból kettős tétje van vitának. Az egyik: mekkora a forrás. A jelenlegi állás szerint 1300 millió forint körül rögzülne a direkt kifizetések kerete, ami azt jelentené, hogy a földalapú támogatás a 2012. évi szinten alakulna. A másik tét, hogy a magyar mezőgazdaság szerepe, súlya a nemzetgazdaságban nagyobb, mint amekkorát a GDP-résaránya önmagában képvisel. Elég csak arra az egyszerű tényre utalni, hogy a 2011-es gazdasági növekedés kétharmada ebből az ágazatból származott. Idén viszont a kormányzat arra hivatkozik, hogy a recesszióban közrejátszik a mezőgazdasági termelés időjárás miatti visszaesése.

Kiszámíthatóság, stabilitás

A főttnkárhelyettes úgy gondolja, hogy az agrárágazat számára nagyon fontos volna a stabi-

litás és a kiszámíthatóság. Akkor lehetne stabilabb hozamokkal, kisebb ingadozásokkal folytatni a termelést, ha hosszú távon kiszámítható rendszerek működne Magyarországon. Ennek csak az egyik lába az uniós rendszerek kiszámíthatósága, stabilitása, amelynek létrejöttére még nem veszett el a reményünk. A másik láb viszont a hazai viszonyokra vonatkozik, mivel itt is szükség van a szabályozási rendszerek kiszámíthatóságára, stabilitására.

Példaként említhető, hogy a klímaváltozás okán felértékelődik az öntözés és a melioráció fejlesztése. Ahhoz, hogy erre a magyar agrártermelők jól reagáljanak, ahhoz el kellene hinniük, hogy érdemes tíz-húsharmad évtől megterülő beruházásokba belevágniuk. Ehhez viszont például olyan földtörvényre van szükség, amely lehetővé teszi a hosszú távú gazdálkodást. A főttnkárhelyettes szerint a termelés stabilitásához elengedhetetlenül szükség van a hazai viszonyok stabil, kiszámítható kialakítására, mert a termelők ekkor bíznának benne, hogy a mezőgazdaság hosszú távon kiszámítható megélhetést biztosít számukra.

Ami a tárgyalások mozgásterét illeti, Máhr András úgy véli, hogy nem egy-egy tagország határozza meg az irányokat és a folyamatokat, hanem különböző csoportok, áramlatok jönnek létre, s e csoportok kompro-

misszumaként születik majd meg a végeredmény. Arra van szükség, hogy a magyar kormány jól határozza meg az érdekeinket, és hogy megfelelő szövetségeket szerezzünk az elérésükhöz. Az Európai Unió a kompromisszumok szövetsége. Ismét történelmi példaként említhető, hogy az unión belül csak az agrárágazatra jött létre közös politika, ezért is határozta meg a termelők helyzetét a KAP-ra vonatkozó döntés. Annak ellenére, hogy az unión belül az agrárágazat súlya csökken, az ágazatnak továbbra is meghatározó ereje, stratégiai szerepe van.

Fontos az esélyegyenlőség

A válság kapcsán mindenki számára világossá vált, hogy takarékoskodni kell – de persze nem mindegy, hogy miből, mennyit és mely területekről kell pénzt elvonni, átcsoportosítani. Az EU költségvetése a tagországok GDP-jének 1,1–1,2 százaléka. Ha mindenkinek takarékoskodnia kell, akkor az uniós költségvetésben is ezt kell tenni. Az EU válságkezelése alapvetően nem a költségvetés lefaragásában mutatkozik, hanem az eurózónában jelentkező problémákat akarja megoldani.

Ez pedig felveti a kétsebességű Európa gondolatát, amelyről a főttnkárhelyettes szeretné azt hinni, hogy nem valósul meg. A kétsebességű Európa azt jelenti, hogy az integráció, ami nélkül egyetlen tagállam sem lenne képes reagálni a világgazdaság kihívásaira, sérülne. Ezt viszont nem szabad megengedni. Máhr András bízik benne, hogy olyan KAP-költségvetést fogadnak el, amely képes megőrizni a közös agrárpolitika vívmányait, nevezetesen esélyegyenlőséget biztosít a vidéki lakosságnak és az agráriumból élőknek.

H. GY.